

לתגובות והערות: שגי'א 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:30

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:28

ר"ת: 18:03

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 672 1.11.2024 - ל' תשרי תשפ"ה

וְיִמַח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי. וַיִּשְׂאֵר אֶדְ נַח (ז,כג)

פְּרִשְׁת - נַח

וְיִמַח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי. וַיִּשְׂאֵר אֶדְ נַח (ז,כג)
כתב הגאון רבי יעקב יוסף מפולנאה בשם מורו ורבו, אור שבעת הימים, הבעל שם טוב
הקדוש זיע"א: בתחילה, לפני בוא המבול קראה התורה לנח "איש צדיק תמים" ואילו
לאחר המבול קראה אותו רק "נח-איש האדמה", מדוע? מפני מה אבדו שבחי
הגדולים !! אלא, מפני שביחס לאנשי דורו אכן היה צדיק וכל זמן שהיו קיימים בעולם
היה נראה כצדיק, אך לאחר המבול התברר שאין נח אלא "איש אדמה" ותו לא, מדוע?

אומר על כך רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א: אין התורה מכנה אותו כצדיק וגדול, רק
מפני שלא עשה די לתיקון העולם! מפני שהיה שקוע בעצמו ובד' אמותיו. לא שיתף
פעולה ולא קירבם לעבודתו יתברך שמו! וכבר אמרו רבותינו כמה פעמים שהמסתגר
בארבע אמותיו, ואינו פועל למען תיקון הסביבה והעולם, סופו שירד ממדרגתו.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵה (ח,א)
פעם, בשעת תקיעת השופר בראש השנה, אצל "החווה מלובלין" נאסף קהל רב.
כולם ציפו לרבי שייכנס מחדרו הסמוך לבית המדרש, שם היה עורך הכנות לתקיעת
השופר. והנה, פנה הרבי למקורביו ואמר: "הביטו וראו אם רבי דוד מלעלוב נמצא בבית
המדרש?" הלכו ובדקו ושבנו ואמרו לרבי שהוא אינו שם. "לכו וחפשוהו, כי לא אוכל
להתחיל התקיעות והוא אינו כאן", השיבם החווה.

יצאו לחפשו, וכעבור זמן מה מצאוהו עומד ליד הסוסים, מאכילם בשעורים שבידו.
שאלוהו: "מה מעשיך, כבוד הרב?", השיבם: "העגלונים הלכו לשמוע קול שופר והשאירו
סוסיהם ללא דבר מאכל! והלא כבר נאמר "ורחמיו על כל מעשיו" וכיצד שאירם כאן
ללא מאכל?!", רק לאחר שדאגו לסוסים הואיל רבי דוד לשוב אל בית המדרש לשמוע
תקיעת שופר. כאשר שבו לבית המדרש, אמר החווה לתלמידו: "הנאה גדולה הייתה לי
מהכנותיך לתקיעת השופר, עד שכל פמליה של מעלה ירדה לכאן לצפות בך מעניק
חסד ורחמים לסוסים הרעבים... פעולתך זו השתיקה כל המקטרגים וביטלה כל גזירות
קשות מעם ישראל! עבודת רבי דוד מלעלוב עם הסוסים פעלה יותר מעבודתם של
גדולי הרבנים..." "ועליכם לדעת", סיים החווה את דבריו, "כי בפעולת חסד ורחמים
שעושה האדם כאן בעולם הזה, גורם הוא למעלה בעולמות העליונים להשפיע שפע רב עליו
ועל כל ישראל, שפע של חסד ורחמים". (לוקט מהעלון 'אהבת ישראל')

וַיֵּרֶד ה' לְרֹאשׁ אֶת הָעֵיִר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנּוּ בְנֵי הָאָדָם (יא,ה)
רש"י: "בני האדם" - אלא בני מי שמא בני חמורים וגמלים אלא בני אדם הראשון שכפה את הטובה ואמר האשה אשר נתתה עמדי אף אלו כפו בטובה למרוד במי שהשפיעם טובה ומלטם מן המבול.

עד כמה גדולה חובת הכרת הטוב, למד הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל ממה שמספרים חז"ל בגמרא (חולין ז): על רבי פינחס בן יאיר שהלך לקיים מצות פדיון שבויים, ובדרכו פגע בנהר גינאי ולא יכל לעבור. ביקש מהנהר "חלוק לי מימך ואעבור בך". אך הנהר השיב לו: אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני. אתה ספק עושה, ספק אינך עושה. אני וודאי עושה.

אמר לו רבי פינחס: אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם. שמע לו הנהר וחלק לו מימיו. והנה לרבי פינחס בן יאיר התלוו עוד שני אנשים. אחד עסק במצוה של הבאת חיטים למצות לפסח והשני התלוו אליו ללא כל מטרה של מצוה. ביקש רבי פינחס מהנהר גם עבורם שיחלוק מימיו להם. בנימוק שלא ילינו עליו: "וכי כך עושים לבני לוייה?" (שלא דואג גם להם). ואכן קיבל הנהר וחלק גם להם.

ותמה רבי מאיר חדש: היאך יתכן שהנהר סירב לחלוק את מימיו עבור רבי פינחס בן יאיר על אף גדלותו ועל אף שעסק במצוה כה חשובה כמו פדיון שבויים, עד שאיים עליו "גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם" ואילו עבור שני המלוים שלו שאחד מהם אף לא עסק במצוה כלשהי, מיד כשביקש עבורם הסכים הנהר לחלוק מימיו?!

אלא יש ללמוד מכאן - אמר רבי מאיר חדש - עד כמה גדולה וחשובה היא חובת הכרת הטוב, אף יותר ממצות פדיון שבויים. כי כאשר ביקש רבי פנחס עבור שני המלוים שלו מצד חובת הכרת הטוב על כך שהתלוו עליו ולא הלך יחידי, מיד הסכים הנהר גנאי למלאות את בקשתו ולחלוק להם מימיו. (איש לרעהו)

צהר תעשה לתבה (ו,טז)
מפרש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה המאירה להם'. פעם אחת דרש הגאון בעל 'הקול אריה' זצ"ל שיחת מוסר בבית הכנסת, והוכיח את הציבור בענין שהיה טעון חיזוק, והיו שם אנשי בליעל שהלכו ושברו את חלונות ביתו.

ביאר 'הקול אריה' על פי זה בדרך הלצה, את מה שנחלקו האם 'צהר תעשה לתבה' פירושו חלון או אבן טובה; שהרי מובאות במדרש שתי דעות, האם נח היה מוכיח את בני דורו או לא, חד אמר שמה שנאמר 'את האלוקים התהלך נח' שהיה צדיק רק בינו לבין קונו ולא היה מוכיח אותם, ואדרבה שלום היה ביניהם - תמים היה בדורותיו, א"כ זו לגנאי. וחד אמר שהיה מוכיחם אך לא שמעו לו, וזו לשבח.

וא"כ יש לומר, שמי שסובר שהיה 'חלון' על כורחך סבר שלא הוכיחם, כי אם הוכיחם - היה ירא לעשות חלון שלא ישברו אותו, וכן מי שסבר שהוכיחם על כורחך אחז שהיה זה אבן טובה ולא חלון, מהסיבה הזו... (במשנת רש"י)

צהר תעשה לתיבה (ו,טז)

כיצד צריך לנהוג אדם שהוזמן לעלות כשליח ציבור? נפסק להלכה (או"ח נג', טז) 'אם אינו ש"צ קבוע צריך לסרב מעט, כשיאמרו לו פעם שניה מכין עצמו כמי שרוצה לעמוד ובפעם השלישית יעמוד ר'מז לדבר אומר ה'תפוחי חיים' (שמעתי בעבר מהרב שלמה לוונשטיין שליט"א) 'צהר תעשה לתיבה' 'צהר' ר"ת צניעות היסוס רצון ואילו הפעולות שתעשה כאשר אתה נקרא לעלות לתיבה כשליח ציבור. (עלון 'מתוק מדבש')

איש צדיק תמים ה'ה בדרתיו, (ו,ט)

פעם באה אלמנה לפני הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע, ודמעתה על לחיה כי בתה ה' כלה' יושבת בבית, ואין בידה פרוטה להשיאה, סייע לה הרה"ק בסכומים הגונים, לא ארכו הימים וזמן החתונה קרב ובא, שוב נכנסה האלמנה בפנים בוכיות, כי בתה הכלה נתקפה בשגעון ואיננה מסכמת להיכנס לחופה כל עוד שלא אקנה לה 'שטערן טיכל' (מטפחת העשויה בקשירה מסויימת) העולה הון רב, ובקושי הצלחתי להשיג עד עתה את המיעוט המוכרח להוצאות נישואין, מאין אקח עתה ממון לצורך אותה מטפחת, קם הרה"ק ממקומו, הוריד צרור כסף שהיה מונח ע"ג הארון שבחדרו, ונתנו לאלמנה למען תקנה בו את המטפחת הנ"ל.

כשמוע הרבנית מה עשה בעלה הרה"ק שפכה לבה לפניו, בתמיהה גדולה, וכי לאשה אחת ניתן כל הסכום הגדול שהיה מונח לעת הצורך, ואם להעניקו לצדקה הרי היה אפשר לפרנס בסכום זה 20 משפחות לקראת שב"ק. אמר לה הרה"ק, אף אני בקומי ממקומי – לקחת את הסכום הגדול בידי, מיד עלו מחשבות אולי עדיף לפרנס בהם 20 משפחות, אבל אמרתי לעצמי הרי המעות הללו מונחות במקומן זה כבר כעשר שנים, ומעולם לא על דעתי לחלקם למשפחות נצרכות, מדוע דייקא בזה הרגע באו בקרבי מחשבות כאלו, ללמדך כי כל אלו מניעות מצד היצר, ולא מצד הקדושה באו הנה ('באר הפרשה').

ושם אחיו יקטן (י,כה)

הודה כ"ק האדמו"ר משינאוה – רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם זצ"ל בשמחה לבוראו על האתרוג הכשר והמהודר שזימן לו לחג הסוכות. התרברב אחד ממקורביו כי אתרוגו נאה יותר מאתרוגו של הרבי. הפטיר הרבי לעומתו: "חוששני שאתרוגך פסול..."

מיהר הלה והביא אתרוגו לרבי. הסיר הרבי את עטיפת הפשתן, והנה האתרוג הדר שבהדר, משובב עין, התבונן בו הרבי היטב ומצא חור זעיר שחדר פנימה, והפך את האתרוג לפסול. חוורו פני החסיד והרבי הגיב: "לא, אין כאן רוח הקודש, לא היה כל פלא בכך שידעתי שהאתרוג הוא פסול. הדבר פשוט מאוד. הלא הקדמונים כתבו שהאתרוג הוא פרי של ענוה. 'אתרג' הוא ראשי תיבות של "אל תבואני רגל גאוה", משום כך, כשראיתי כיצד אתה מתגאה באתרוגך, הבנתי שהאתרוג רבינו הק' פסול, כי אתרוג כשר אינו מביא לידי גאוה..." ('איש לרעהו')

'זיתור פיצוץ' – מתוך העלון 'איש לרעהו'

את הסיפור שמעתי מתלמיד שלי. יהודי יקר, שומר מצוות שעובד בשוק לפרנסתו. הוא מתגורר בדירה משלו באחת משכונות ירושלים, בבנין מדורג. הוא בקומת-קרקע ומעליו כמה וכמה קומות של שכנים. יום אחד התגלתה נזילה בבית שלו, ומקור הבעיה בדירה שמעליו. אך דא עקא: מתגוררת שם אלמנה... חשב לעצמו שקשה לבקש ממנה להוציא כסף על תיקון הנזילה, ובוודאי שקשה לדרוש ממנה להתעסק עם כאב-ראש ששמו נזילה. אז הפתרון יהיה שהוא בעצמו ידאג לתיקון וגם ישלם עליו. נקש בביתה של האלמנה, תיאר את הבעיה שנוצרה, והפתיעה אותה לטובה שהיא לא תצטרך לשלם גרוש מכיסה!

נו, מה אתם חושבים שהאלמנה אמרה תודה רבה? שהיא קפצה משמחה? ממש לא. אמרה לו שהיא צריכה לחשוב על זה שבוע. כלומר: יבוא פועל לביתה. יחטט בצינורות. יקדח. יאטום. יעשה לכלוך... זה בלאגן גדול בשבילה. אז היא צריכה להקדיש שבועה ימים למחשבה האם היא מרשה לפועל להיכנס לבית שלה לעשות את התיקון... הנזילה כמובן לא הפסיקה לבד, אבל הוא ממתין בסבלנות. סופר את הימים.

משחולף שבוע מאז השיחה הקודמת הוא עולה שוב לביתה, ושואל באדיבות אם אפשר לבצע את התיקון הנחוץ. כן. היא כבר חשבה על השאלה ויש לה תשובה ברורה: "אין לי כח לבלאגן. ללכלוך. תסלח לי - אבל אין לי כח..." לסלוח הוא מוכן - אבל איך זה יפתור את הנזילה?!

למרות זאת, בהחלטה מהירה החליט לוותר ויהי מה. זהו, יקרה מה שיקרה. הוא מתחשב בקושי המיוחד שלה ומוותר על הטיפול בבעיה. האם זה וויתור קל? לא ממש. הרי מה הוא כבר ביקש ממנה? שתיתן לו רשות להיכנס לביתה ולבצע את תיקון הפיצוץ. זו לא בקשת טובה, אלא מחויבות בסיסית שיש לכל מי שגר בנכס משותף. זאת ועוד; מי שהיה אמור לשבור את הראש כיצד לתקן את הפיצוץ זה בכלל היא - לא הוא. אז לא די שוויתר לה על הכסף וכאב-הראש, היא גם מונעת ממנו לפתור את הבעיה! אבל את כל החשבונות הצודקים הללו הוא מותיר מחוץ לדלת. כי מה זה נקרא לוותר כאשר אתה לא צודק? לא. כאשר אינך צודק זה לא וויתור מצידך אלא מחויבות.

רק כאשר אתה צודק זה נקרא לוותר - וככל שאתה יותר צודק הויתור גדול יותר! ויתור פיצוץ תרתי-משמע. חלפו להם חודשיים ימים, וביום בהיר מתרחש הנס: הנזילה נעלמת מאלה! כאילו יד-עלומה טיפלה שם בצנרת, סידרה מה שסידרה וזהו. אין יותר מים. אין נזילה! איך התרחש הנס? פשוט ביותר: השכן מהקומה השלישית - שמתגורר מעל האלמנה - ערך שיפוצים בביתו. במהלך השיפוץ הוחלפה שם צנרת, וממילא חדלה הנזילה. הבנתם? מסתבר שמקור הנזילה כלל לא היה מביתה של האלמנה, אלא מהדירה שמעליה. המים, כמו מים, חלחלו דרך הדירה האמצעית וסיימו את הטיוול שלהם בקומת קרקע...

כלומר: אם הוא מתעקש לבצע את התיקון בבית האלמנה, היה מבזבז לריק את כוחו ואת כספו גורם צער רב לאלמנה, למרות שהיא כמובן הייתה מסכימה... אך כעת כפי שהתברר, הבעיה כלל לא הייתה שם אלא קומה למעלה יותר...

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגי אבן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנן גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.